

Till: m.registrator@regeringskansliet.se

Kopia: anna.berglund@regeringskansliet.se

Miljö- och energidepartementets dnr M2016/1849/R Remissvar angående departementspromemorian Miljöbedömningar (Ds 2016:25)

Föreningen för gruvor, mineral- och metallproducenter i Sverige (SveMin) är nationell branschförening för gruvor, mineral- och metallproducenter i Sverige. Antalet medlemsföretag uppgår till ett 40-tal. Medlemsverksamheterna förekommer i hela landet, varav gruvorna huvudsakligen är lokaliserade till norra Sverige och Bergslagen.

SveMin tackar för möjligheten att lämna synpunkter på rubricerade departementspromemoria.

SveMins yttrande begränsas till de delar av förslaget som rör minerallagen. I övriga delar hänvisas till Svenskt Näringslivs remissvar, som SveMin ställer sig bakom.

1 Inställning

- SveMin saknar ställningstagande om vilka gruvverksamheter som anses innebära betydande miljöpåverkan respektive som ska bedömas från fall till fall, motsvarande vad som gäller i bilaga I och II till MKB-direktivet.
- Eventuell miljöbedömning, eller undersökning enligt föreslagna 6 kap. 23 – 26 §§ miljöbalken, som görs i koncessionsprövningen ska inte omfatta den planerade gruvdriften och med den sammanhängande verksamheter.
- Förslaget som rör minerallagen behöver ändras så att det framgår att innehållet i eventuellt samråd och i bedömningen (oavsett om det görs ett förenklat förfarande eller en miljöbedömning) som görs i samband med prövning av ansökan om bearbetningskoncession ska avgränsas till vad som är relevant för koncessionsärendet, dvs. prövningen av 3 och 4 kap. miljöbalken.

2 Förslaget avseende gruvverksamheter

2.1 Bedömning av vilka verksamheter som innebär betydande miljöpåverkan

Som framgår av MKB-direktivet (bilaga I och II) är det inte givet att gruvverksamhet alltid måste anses vara av sådant slag att den innebär betydande miljöpåverkan. För dagbrott med en yta mindre än 25 hektar samt underjordsgruvor kan förhållandena vara så att den påverkan som verksamheten

innebär för den omgivande miljön är så begränsad att den inte faller inom kriterierna för betydande miljöpåverkan. Detta skulle till exempel kunna vara fallet vid utökning av en befintlig underjordsgruva. Svemin välkomnar därför ändringar som möjliggör en tillämpning som närmare stämmer överens med MKB-direktivet. Det hade dock varit önskvärt att den svenska lagtexten speglat innehållet i direktivets bilaga I och II när det gäller bedömningen av vilka gruvprojekt som ska anses ha betydande miljöpåverkan respektive vilka som ska bedömas från fall till fall.

2.2 Förfarandereglerna

Precis som utredningen i promemorian visar så kompliceras frågan om när och hur eventuell miljöbedömning av planerad gruvverksamhet ska gå till av den processordning som gäller i svensk rätt, nämligen att prövningen av 3-4 kap. miljöbalken sker i samband med prövningen av ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen (se avsnitt 11.3). Beslut om vilken markanvändning som ska tillåtas avgörs i huvudsak i koncessionsärendet. Bedömningen görs enligt gällande rätt bland annat med stöd av en miljökonsekvensbeskrivning, vars innehåll ofta är preliminärt och av översiktlig karaktär när det gäller andra frågor än de som ska bedömas enligt 3 och 4 kap. miljöbalken. Den närmare utformningen av verksamheter som har samband med gruvbrytning kan sällan vara bestämd i det tidiga skedet och det kan därför finnas kvarstående frågor som behöver prövas enligt 3 och 4 kap. miljöbalken vid den efterföljande miljötillståndsprövningen. Det är alltså svårt eller rentav omöjligt att i samband med koncessionsprövningen i detalj beskriva vilken omgivningspåverkan som verksamheten i sin helhet kommer att innebära. I sammanhanget kan påpekas att det huvudsakliga syftet med koncessionsprövningen, utöver att ta ställning till vad som är lämplig markanvändning i förhållande till motstående allmänna intressen, är att avgöra om den utpekade mineralfyndigheten uppfyller kravet på att vara ekonomiskt utvinningsbar och att i så fall ge sökanden ensamrätt att utvinna den. Det vore varken processekonomiskt eller ändamålsenligt ur ett miljöperspektiv att redan i koncessionsärendet kräva en miljöbedömning av den potentiella gruvdriften och med den sammanhängande verksamheter. Att det i många fall behöver göras en miljöbedömning i ett senare skede är däremot ovedersägligt.

Bearbetningskoncession är en nödvändig men inte tillräcklig förutsättning för att utvinna en mineralfyndighet. För genomförandet och driften behövs också tillstånd enligt miljöbalken. I promemorian görs bedömningen att prövningsförfarandet kan jämföras med vad som enligt EU-domstolspraxis anses vara beviljande av tillstånd i etapper. Det förs ett resonemang om betydelsen av detta i promemorian och konstateras även att det inte är klarlagt hur MKB-direktivet ska tolkas i sammanhanget. I detta sammanhang finner Svemin skäl att påpeka att den efterföljande tillståndsprövningen enligt miljöbalken inte kan anses vara ett verkställighetsbeslut, utan den omfattar alla de miljöaspekter som inte prövats i koncessionsärendet. Koncessionsprövningen och miljöbalksprövningen kan därför inte jämföras med direktivets beskrivning av tillstånd i etapper, även om dessa prövningar förstås i en annan mening sker etappvis.

När det gäller slutsatsen som dras i promemorian om att bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken ska tillämpas fullt ut i koncessionsärenden och att detta gäller "oavsett MKB-direktivets eventuella tillämplighet för prövning av beviljande om koncession" (sid. 255 f.) menar Svemin att detta sätter fingret på problemet beträffande hur dessa bestämmelser ska tolkas och tillämpas i förhållande till prövning av ansökan om bearbetningskoncession. Trots oklarheten om bestämmelsernas tillämplighet i detta avseende anser Svemin att det kan vara rimligt att i koncessionsprövningen tillämpa de föreslagna förfarandereglerna. Det behövs dock ett förtydligande av förslaget – se nedan.

Syftet med reglerna måste vara att i det enskilda fallet totalt sett åstadkomma en bedömning av den planerade verksamhetens förväntade miljöeffekter och att detta ska göras så att det går att på ett lämpligt sätt identifiera, beskriva och ge underlag för bedömning av de direkta och indirekta effekterna av projektet. När det gäller koncessionsprövningen anser Svemin att såväl föremålet för

eventuellt samråd som innehållet i underlaget för den bedömningen (oavsett om det görs ett förenklat förfarande eller en miljöbedömning) ska avgränsas till vad som är relevant för koncessionsärendet, dvs. prövningen av 3 och 4 kap. miljöbalken. Svemin föreslår att detta uttryckligen anges i förslaget till ändring av minerallagen för att ingen tveksamhet ska kunna uppkomma.

Följande tillägg till utredningens förslag om ändring i **4 kap. 2 §, minerallagen** föreslås (se röd text nedan), som ett nytt 6:e stycke:

Föreslagen lydelse

[---]

I ärenden om beviljande av koncession ska

1. *frågan om bearbetningen av fyndigheten kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras i en undersökning enligt 6 kap. 23–26 §§ miljöbalken om annat inte följer av undantagen i 6 kap. 23 § andra stycket,*
2. *ett förenklat underlag tas fram enligt 6 kap. 27 § miljöbalken, om undersökningen visar att en betydande miljöpåverkan inte kan antas, och*
3. *en praktisk miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28 – 46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas.*

Innehållet i det förenklade underlaget respektive miljöbedömningen får avgränsas till de frågor som ska prövas i koncessionsärendet.

[---]

Stockholm den 11 oktober 2016

Svemin, genom

Per Ahl, vd

Kerstin Brinnen, branschjurist